

“De skulle tage os med hud og hår - uanset hvor forfærdelige vi var”

I 1970'erne kæmpede de for at bøsser kunne indgå i et socialistisk samfund med universel kærlighed på lige fod med heteroerne – med kjoler og fuldskæg som kampuniform. I dag ser de tilbage på de utopiske drømme med stolthed såvel som forfærdelse. Og overbevisningen om, at deres aktivisme ændrede vilkårene for homoseksuelle.

Af Mads Michelsen

Facaden på Mejlgade 53 er blevet hvidkalket, og de store blå neonrør, der proklamerede husnummeret, er blevet taget ned. Inde i gården er to håndværkere og en mini-gravko i gang med at rive en ydermur ned. En større ombygning lader til at være undervejs. Det sidste levn fra 70'ernes aktivisme – Musikcaféen, der holdt til inderst i gården – flyttede ud i december. Jens Thygesen mener nu, at det hele ligner sig selv.

“Undtagen toiletterne. Dem har de fået styr på”, indskyder Bjørn Hvidt Petersen

For tredive år siden var bygningen kendt som Fronthuset, hvor den “desorganiserede” venstrefløj i Århus holdt til – heriblandt en lille gruppering, der kaldte sig Bøssernes Befrielsesfront (BBF).

“Tante Bruun” (Bjørn Hvidt Petersen, t.v.) og “Enkefru Händel” (Jens Thygesen, t.h.) i caféen Gyngen i det tidligere Fronthuset i Mejlgade. Medlemmer af Bøssernes Befrielsesfront gav hinanden kvindenavne som del af en leg med køn og identitet.

Ud af ghettoen

Jens og Bjørn var aktive og stiftende medlemmer af BBF i Århus. De tror ikke længe på de marxistiske paroler, som BBF i tidens ånd lå under for, men de er ikke i tvivl om, at de var med til at bane vejen for nutidens Pride-parader og åbenhed.

Gruppen rehabiliterede det daværende skældsord “bøsse” – i modsætning til det mere stuerene “homofil” – og søgte at bryde ud af, hvad de så som bøssernes selvvalgte ghettoisering. Det var ikke nok at blive tolereret i små forsamlinger bag lukkede døre – de ville ud konfrontere det øvrige Danmark med deres seksualitet.

Den nye generation springer ud

Da Bøssernes Befrielsesfront opstod i 1971 som en græsrodsbevægelse, markerede den en alders- og en kulturkløft: Inspireret

af ungdomsoprøret gav den nye generation pokker i tidligere tiders diskretion og forsigtighed.

I sine nyudgivne memoirer opsummerer Sven Omann, medlem af BFF i København, den nye mentalitet i et læserbrev. Det var stilet til en modstander af ordet 'bøsse', som han havde sidestillet med 'røvpuler': "Kære Martin Elmer, hellere en glad røvpuler end en sur homofil".

Provoer i kjoler

Gruppens særlige kendetegn var bøssefeminismen. Bøssefeminisme bestod i at sende groteske, blandede signaler om køn for at provokere til eftertanke.

"Det er en aktionsform, der ikke har noget med transvestitisme at gøre", forklarer Bjørn. "Fuldkæg og langt hår, kjoler som er hæslige, makeup, der ikke er pæn."

BBFerne i fuld krigsmaling var hverken kvinder eller mænd men noget nyt og udefinerbart. Den chok-effekt, munderingen resulterede i, skulle åbne op for en diskussion om kønsroller og seksuel orientering.

"Jeg ved ikke om det virkede," siger Bjørn med et skævt smil, "men det var i hvert fald provokerende." Aktionsformen gav høj synlighed, men havde sine omkostninger, både inden og udenfor homomiljøet.

"De såkaldt borgerlige bøsser hadede os og skyede os som pesten", fortæller Jens. Ude i byen risikerede de fysisk vold, så aktionerne var ofte hit-and-run.

"Jeg var i kjole til en 1. maj, hvor jeg og en to-tre andre havde rigtigt travlt med at komme et sted hen, hvor vi kunne klæde om", griner Bjørn.

Netop 1. maj var en vigtig begivenhed for gruppen, for ståstedet sammen med andre erklærede undertrykte grupper var centralt for selvforståelsen. Da de ikke

blev inviteret med i 1980, mødte de 'de faglige' på deres rute ned af Vester Allé med en moddemonstration under banneret "Bøssekamp er klassekamp – Klassekamp er bøssekamp". Året efter var de tilbage iblandt de inviterede.

Historiker: 70'erne var homo-guldalder

Historiker Peter Edelberg har skrevet sin ph.d. ved Københavns Universitet om trækkerdrengene og afkriminaliseringen af de homoseksuelle i 60'erne. Han mener, at 70'ernes aktivisme skal ses i kontekst.

"Bøssernes Befrielsefront opstod ikke ud af ingenting", siger Peter Edelberg. Han fremfører, at den offensive kamp for homoseksuelles rettigheder startede i tresserne. Den sidste forskelsbehandling i straffeloven – en højere seksuel lavalder for homoseksuelle forhold – forsvandt i 1976.

Dertil kommer, at i 70'ernes politiske klima faldt venstrefløjspartierne og de radikale over sig selv for at komme de seksuelle minoriteter i møde.

"Det var blevet meget lettere at være homoseksuel i 70'erne end tyve eller bare ti år tidligere", påpeger han.

Eulalia Ørkesløs og Alma Kaper

BBF var ikke for sarte sjæle. Alle medlemmerne fik sig et kvindenavn i den bøssefeministiske ånd. Navnene skulle også markere, at medlemmerne trådte ind i en ny familie og et tæt knyttet fællesskab. Men kombinationen af halvfjerds-påbuddet om at dele sine mest personlige tanker med fællesskabet og en forsamling af hvasse tunger var en ofte giftig cocktail. En fyr, der åbnede op om sine problemer med forhudsforståelse fik mærkatet Nancy Nakkeost.

"Der var dem, der råbte højst og længst og havde magt over de andre. Fru Molly og

Fru Dams kunne bare med et blik vise, at alt hvad jeg sagde, var noget lort. Og så var jeg yt”, siger Jens. Ordene ‘lort’ og ‘yt’ kommer ud med eftertryk.

Han griner dog, da han fortæller, at han selv tog sig navnet Anna Conda. En lang stribe forliste forhold havde oplyst ham om, at han var “for omklamrende”.

Verden af igår

De to tidligere frontkæmpere erkender i dag at have blandede følelser omkring deres tid i BFF. Men adspurgt om deres “naive aktivisme” havde en effekt, falder svaret prompte.

“Ja, se bare på sproget. At springe ud er normalt, ordet ‘bøsse’ er normalt...”, siger Bjørn, men tilføjer: “Verden er ikke, hvordan den var for 30-40 år siden, og den måde at lave organisation på er ikke aktuel længere. Organisationer er redskaber, og når et redskab ikke dur længere, så må man jo finde et nyt.”

Ude i gården fortsætter ombygningen. Mejlgade 53 er ikke længere et redskab til bøssernes befrielse.